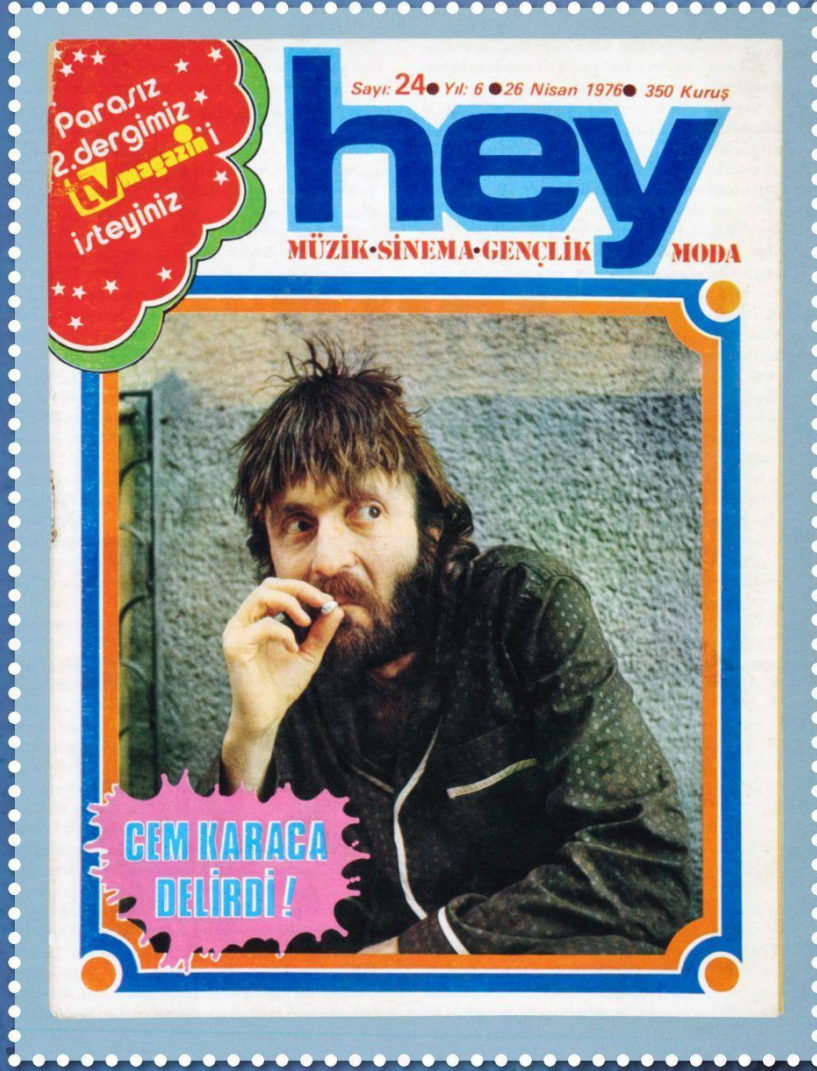

BİR ZAMANLAR POPÜLER KÜLTÜR

Merhaba 70'ler merhaba kaos!

1976 NİSAN'INDA ÇIKARTTIĞI "BENİ SİZ DELİRTTİNİZ" 45'LİĞİNİN TANITIMI İÇİN CEM KARACA HEY DERGISİNİN FOTOĞRAFÇISINA "DELİ" POZLARI VERMİŞTİ. DERGİNİN 26 NİSAN 1976 TARİHLİ KAPAĞI.

60'larda özgürlüğe doğru salınan sarkaç 70'lerde aksi yöne ivmelenmiş, hürriyetten hızla uzaklaşarak kaosa meyletmişti. *70'li Yıllarda Türkiye: Sazlı Cazlı Sözlük* isimli kitabı kaleme alan Derya Bengi'nin deyişiyle "60'lı yıllarda toplum 'hürriyetin elle tutulacak kadar yakınında' olduğu inancıyla bugüne sarılıyor, 70'li yıllarda 'ondan ne kadar uzak olduğunu' yavaş yavaş sezerek yarına sığınyordu". Darbelerle, işkenceyle, yolsuzluk ve kuyruklarla, Kıbrıs Savaşı'yla, siyasal İslâm'ın doğuşu ve solun yükselişiyle, suikastlar, kundaklamalar ve evlat acılarıyla karakterize olan 70'ler Türkiye'sinin popüler kültür dünyasına bir zaman yolcuğu...

yılmaz güney

080-211 00000

G
Yılmaz Güney
Yapımcı ve
Yönetmen

YILMAZ
GÜNEY

YILMAZ
GÜNEY

ARKADAŞ
KERİM AFŞAR-MELİKE DEMİRAG-AZRA BALKAN-AHU TUĞBAY
KARNE: CEMAL TUNCA CİVAN CANOVA ve SEMRA ÖZDANAR

RENKLI

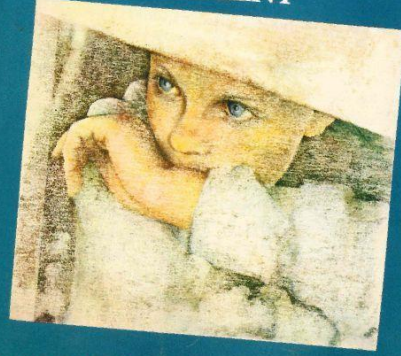
ARKADAŞ

YILMAZ GÜNEY'İN İKİ MAHPUSLUĞU ARASINDA YAZDIĞI, YÖNETTİĞİ VE OYNADIĞI 1974 YAPIMI ARKADAŞ, BİRAZ YIKTIĞI KLİŞELER, BİRAZ DA SAHİP ÇIKTIĞI 'DEVİRCİ KALIP'LARLA DİKKATLERİ ÇEKECEK, 70'LERİN UNUTULMAZLARI ARASINA GİRECEKTİ. FİLMİN ATILLA ÖZDEMİROĞLU-ŞANAR YURDATAPAN İMZALI TEMA MÜZİKLERİNDEN -SÖZLERİ DAHA SONRA YAZILACAK OLAN- "ARKADAŞ", MELİKE DEMİRAG TARAFINDAN SESLENDİRELECEK VE YILLARCA DİLLERDEN DÜŞMEYECEKTİ. LOBİ KARTINDA, AZRA BALKAN, AHU TUĞBAY, KERİM AFŞAR, MELİKE DEĞİRAĞ VE YILMAZ GÜNEY.

BENİMLE OYNAR MISIN?

"MÜKEMMEL BİR ŞAİR, ŞAHANE BİR BESTECİ, OLAĞANÜSTÜ BİR YORUMCU... BUGÜNE KADAR TÜRK HAFİF MÜZİĞİNDE BÖYLE BİR LONGPLAY DİNLEMEDİNİZ". ALİ KOCATEPE BÖYLE TANITIYORDU BÜLENT ORTAÇĞİL'İN "BENİMLE OYNAR MISIN" ALBÜMÜNÜ. DEDIĞİ KADAR DA VARDI. O GÜNLERİN ANADOLU POP VE ARANJMAN AKIMLARINDAN TAMAMEN FARKLI BİR YERDE DURAN BU NAİF AMA SAĞLAM ÇIKIŞ ALBÜMÜ İYİYE İŞARETTİ. BÜLENT ORTAÇĞİL, TÜRK HAFİF MÜZİĞİNDEKİ İSTİSNAİ YERİNİ O GÜN BUGÜNDÜR KORUYOR.

BENİMLE OYNAR MISIN BÜLENT

(AYŞE YOLAGELDİLİ ARŞİVİ)

(MERVE EROL ARŞİVİ)

TAMİRCİ ÇIRAĞI

CEM KARACA, 1975'DE YAYINLANAN -ZAMANIN MODA DEYİMİYLE- 'SOSYAL İÇERİKLİ' PARÇASINDA, OTOMOBİLİNİ TAMİRE GÖTÜREN ZENGİN KIZINA ABAYI YAKAN BİR TAMİRCİ ÇIRAĞI HİKAYE EDİLİYORDU. İLHAMINI ORHAN GENCEBAY'DAN ALDIĞINI SÖYLEYEN KARACA, GENCEBAY ŞARKILARINDA İTİLİP KAKILAN GARİBANIN ÖYKÜSÜNÜ SINIFSAZ BİR TEMELE OTURTMAK İSTEMİŞTİ. ŞARKI 70'LERDE OLAY OLMUŞ, KONSERLERDE HAYRANLARI CEM KARACA'YA ÇİÇEK YERİNE İNGİLİZ ANAHTARI VERMEYE BAŞLAMIŞTI. "TAMİRCİ ÇIRAĞI" 45'LİĞİNİN KAPAĞI, OCAK 1975.

Ses

12 ARALIK 1970 • 125 KRUŞ • SAYI : 50

Böyleydi ↑ Yandı ↓

Böyle oldu ↓

ÇOK YAZIK!..

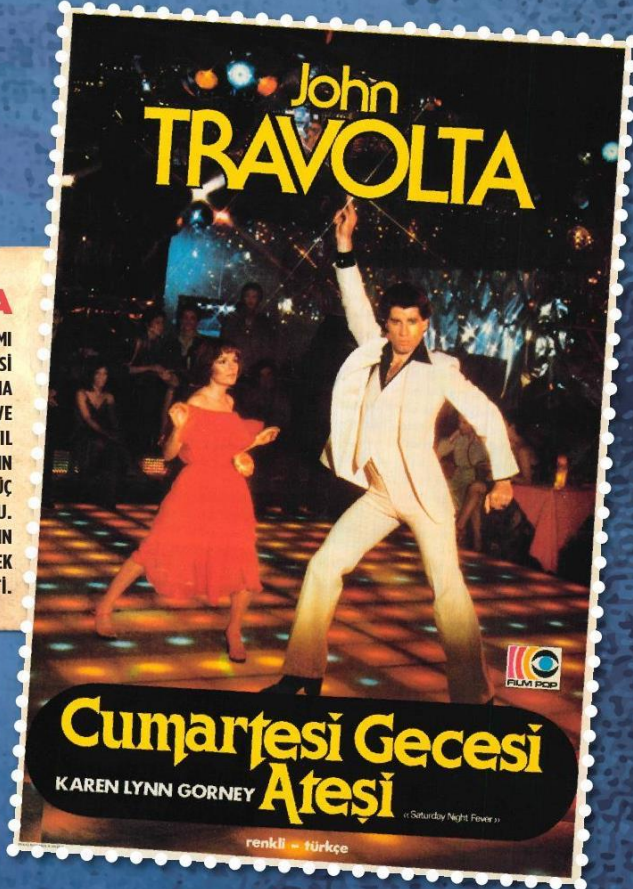
Ses dergisinin AKM yangını kapağı, 12 Aralık 1970.

ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ

1946'TE TEMELİ ATILAN VE 1953'TE, İSTANBUL'UN FETHİNİN 500. YILINDA AÇILMASI PLANLANAN BİNANIN TAMAMLANMASI 23 YIL SÜRMÜŞ, YAPI KÜLTÜR SARAYI ADIYLA 12 NİSAN 1969'DA AÇILABİLMİŞTİ. SARAY, AÇILIŞININ ÜZERİNDEN İKİ YIL BİLE GEÇMEDEN, 27 KASIM 1970'DE YANDI. KÜLTÜR BAKANI TALAT HALMAN TARAFINDAN ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ADIYLA CUMHURİYETİN KURULUŞUN 50. YILINDA, 1971'DE YENİDEN AÇILACAKI BİLDİRİLEN YENİ YAPI İSE ANCAK 1978'DE AÇILABİLDİ. BİR SÜRE KADERİNE TERK EDİLEN VE MAYIS 2018'DE YIKTIRILAN TALİHSİZ BİNA, ŞİMDİ YENİDEN İNŞA EDİLMİYİ BEKLİYOR.

TRAVOLTA

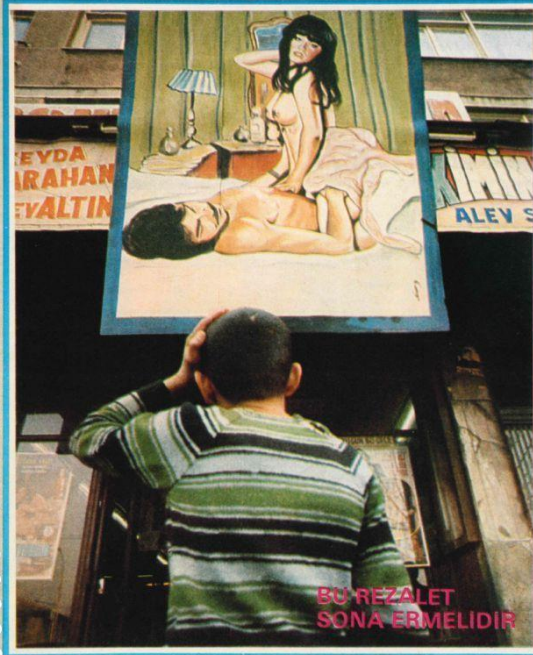
JOHN TRAVOLTA'NİN BAŞROLÜNÜ OYNADIĞI 1977 YAPIMI JOHN BEDHAM FİLMİ SATURDAY NIGHT FEVER (CUMARTESİ GECESİ ATEŞİ), 70'Lİ YILLARIN İKİNCİ YARISINA DAMGASINI VURMUŞ, TÜM DÜNYADA DİSKO MÜZİK VE DANS SALGINI BAŞLATMIŞTI. FİLM TÜRKİYE'YE YEDİ YIL RÖTARLI GELEK 1984'TE VİZYONA GİRDİ. TRAVOLTA'NİN BAŞROLDE OLDUĞU 1978 YAPIMI MÜZİKAL GREASE İSE ÜÇ YIL GEÇİKMEYİLE, 1981'DE TÜRK SEYİRCİSİYLE BULUŞTU. 'TRAVOLTA VİRÜSÜ'NÜN SEBEP OLDUĞU DANS SALGINININ TÜRKİYE'Yİ KASIP KAVURMASI İÇİN 80'LERİ BEKLEMELİK GEREKECEKTİ.

Milliyet

5 Mart 1976 Sayı: 174
300 Kurş

SANAT DERGİSİ

BU REZALET
SONA ERMELİDİR

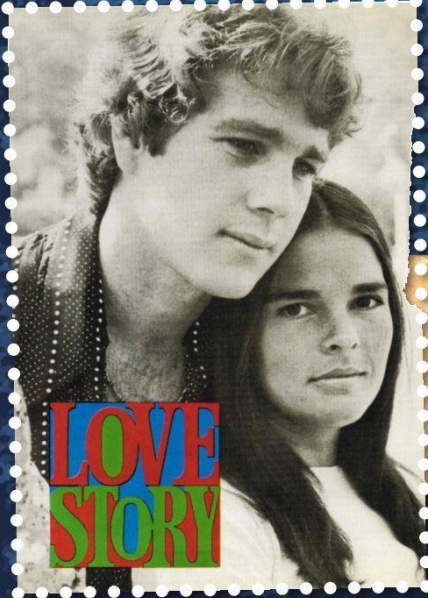
SEKS FİLMLERİ

YEŞİLÇAM'DAKİ SEKS FİLMLERİ FURYSININ BİR NEDENİ "BEDAVA" TELEVİZYONUN ÜCRETLİ SİNEMAYA TERCİH EDİLMESİYDİ. CİNSELLİK BİR TÜR "AHLAKSIZ TEKLİF" OLARAK KULLANILMIŞTI. AYRICA YURTDIŞINDA ÇEKİLEN EMMANUELLE, PARİS'TE SON TANGO GİBİ CİNSELLİK DOZU YÜKSEK YABANCI FİLMLERİN İYİ GİŞE YAPMASI YERLİ YAPIMCILARIN GÖZLERİNİ KAMAŞTIRIYORDU. SEKS FİLMLERİ FURYSI YILLARINDA MUHAFAZAKAR MİLLİYETÇİ CEPHE'NİN İKTİDARDA OLMASI İŞE BAŞLI BAŞINA BİR İRONİYDİ. MİLLİYET SANAT DERGİSİNİN KONUyla İLGİLİ KAPAĞI, 5 MART 1976.

FOTOĞRAF: OZAN SAĞDIÇ

SARAYDAN KIZ KAÇIRMA

MOZART'IN ÜNLÜ ESERİNİN İSTANBUL FESTİVALİ KAPSAMINDA 1973'DE TOPKAPI SARAYI'NDA SAHNELENMESİ TARTIŞMALARA NEDEN OLMUŞTU. 'OLUR' CULAR ESERİ BÜYÜLÜ BİR SARAY ATMOSFERİNDE SEYRETMEİN RUH YÜCELTECİ BİR DENEY OLDUĞUNA DİLE GETİRİRKEN, 'OLMAZ' CILAR TOPKAPI SARAYI'NIN BÖYLE BİR TEMSİLE NE FİZİKSEL NE DE MANEVİ OLARAK UYGUN OLDUĞUNU SÖYLÜYÖRDÜ. İKİ BUÇUK YIL ÖNCEKİ KÜLTÜR SARAYI YANGINI İŞE HÂLÂ BİR TRAVMAYDI. BAZI SEYİRCİLER TEMSİLDEN SONRA "YANMADI... YANMADI!" DİYE BİRBİRİNİ KUTLAMİŞTİ.

AŞK HİKAYESİ

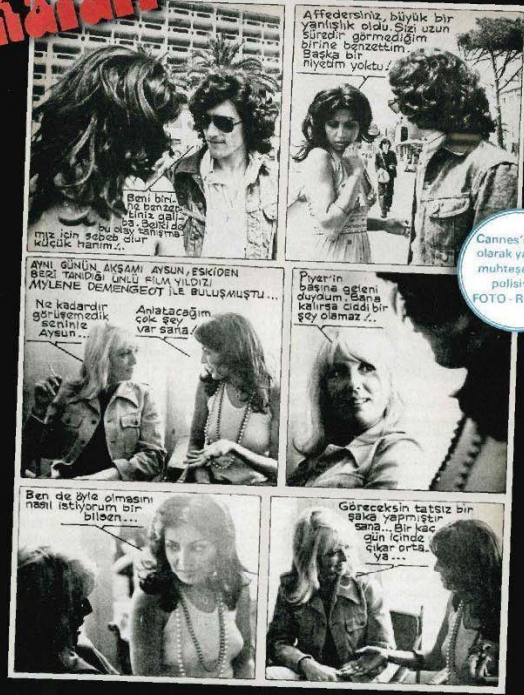
BAŞROLLERİNİ ALI MACGRAW VE RYAN O'NEAL'İN OYNADIĞI 1970 YAPIMI AŞK HİKAYESİ (LOVE STORY) FİLMİ TÜRKİYE'DE 1971'İN SON HAFTALARINDA VİZYONA GİRMİŞTİ. GÖZLERDE YAŞ BIRAKMAYAN ACIKLI ESER, SES DERGİSİNİN YAPTIĞI NABİZ YOKLAMASINDA CÜNEYT ARKIN, EDİZ HUN VE GÖNÜL YAZAR TARAFINDAN 1972'NİN EN İYİ YABANCI FİLMİ SEÇİLMİŞTİ. FİLMİN POPÜLER KÜLTÜRDEKİ YANSIMALARI MUHTELİFTİ: VAKKO, "LOVE STORY" İŞLEMELİ BİR MENDİL ÇIKARTIRKEN SİRASERVİLER'DE AYNI İSİMLİ BİR GECE KULÜBÜ AÇILACAKTI.

Anadolu Pop akımının öncü gruplarından Modeller, albüm, 1968 (Volkan Özboz arşivi).

FOTOROMAN

KOLAY TÜKETİLEN, ÇOK OKUNAN FOTOROMANLAR 70'LERDE BASIN-YAYIN DÜNYASININ ÖNEMLİ SATIŞ KOZLARINDANDI. O YILLARDA BARIŞ MANÇO'DAN ZEKİ MÜREN'E, AJDA PEKKAN'DAN NİLÜFER'E NİCE ÜNLÜ OBJEKTİF KARŞISINA GEÇİP ROL KESMİŞ, REPLİKLERİ BALONLARA YAZILMIŞTI. BU İŞİ KRALI İSE 200 KADAR FOTOROMAN YÖNETEN GAZETECİ ARDA USKAN'DI. USKAN'IN, SEYYAL TANER VE TEMEL GÜRSU İLE FİESTİVAL DÖNEMİNDE CANNES'A GİDİP, İŞİN İÇİNE KONUDAN HABERSİZ YABANCI YILDIZLARI VE YILDIZ ADAYLARINI KATARAK ÇEKTİĞİ FOTOROMANIN BİR SAYFASI, HEY DERGİSİ, 31 TEMMUZ 1974.

Ölüm kararı

İSTANBUL FESTİVALİ

21.VI - 15.VII.1973

İSTANBUL FESTİVALİ

İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT VAKFI TARAFINDAN İLKİ 1973 YILINDA DÜZENLENEN İSTANBUL FESTİVALİ 70'Lİ YILLARDA SES GETİRMEKLE KALMADI, ZAMANLA 'ALT MARKA'LARA BÖLÜNEREK POPÜLARİTESİNİ HER GEÇEN YIL ARTIRMAYI BAŞARDI. BAŞLANGICINDA TUTUCU ÇEVRELER TARAFINDAN "3,5 SMOKİNLİNİN İŞİ" OLARAK GÖRÜLEN FESTİVAL, ULUSLARARASI SANAT TAKVİMLERİNDE KENDİSİNE SAYGIN BİR YER EDİNECEKTİ. FESTİVALİN AÇILIŞ GECESİ SERGİLENE ADNAN SAYGUN'UN YUNUS EMRE ORATORYOSU, KAÇAK DİZİSİNDEN ÖNCE TELEVİZYONDA NAKLEN YAYINLANMIŞTI.

Üzerinde Mengü Ertel'in afişinin yer aldığı İstanbul Festivali'nin ilk kitapçık kapağı, 1973.

KASET

MANYETİK BANT TEKNOLOJİSİYLE SES KAYDI YAPMAYA VE KAYDEDİLMİŞ SESİ DİNLEMENE YARAYAN KASETLER 1963'DE ÜRETİLMİŞTİ. MÜZİK KAYDI YAPILMIŞ (DOLU) KASETLER PİYASAYA 1969'DA ÇIKTI. İTHAL MALI BOŞ KASETLER TÜRKİYE'DE 1972'DEN İTİBAREN SATILMAYA BAŞLADI. 1974-75 YILLARINDA İSE PORTATİF KASETÇALARLAR (TEYPLER) PATLAMA YAPTI. YENİ İCAT, 70'Lİ YILLARIN ORTALARINDAN İTİBAREN MÜZİK ENDÜSTRİSİNE EGEMEN OLACAK, "KASET ÇIKARMAK" LAFI DİLİMİZE YERLEŞECEKTİ.

KAYNANALAR

SİYAH BEYAZ GÜNLERİN 'HAYAT DURDURAN' DİZİSİNİN İLK BÖLÜMÜ 19 MAYIS PAZAR AKŞAMI SAAT 19.30'DA YAYINLANMIŞTI. DOĞU-BATI KARŞITLIĞINI FARKLI KÜLTÜREL KÖKLERE SAHİP İKİ AİLENİN İLİŞKİSİ EKSENİNDE ELE ALAN DİZİ BÜYÜK İLGİ GÖRMÜŞ, JENERİKTE KULLANILAN MOĞOLLAR'IN İKİLGİ İSİMLİ PARÇASI İSE "KAYNANALAR"IN MÜZİĞİ OLARAK ÜNLENMİŞTİ. SEVDA AYDAN VE HAŞİM HEKİMOĞLU (TÜJEN VE TİMUR HAKMEN), LEMAN ÇİDAMLİ VE TEKİN AKMANSOY (NURİYE VE NURİ KANTAR), SERMİN HÜRMEÇİ VE MUAMMER ÇİPA (NUR VE TİMUR HAKMEN). KAREDE DEFNE YALNIZ (KANTAR'LARIN ÇOKBİLMİŞ HİZMETÇİSİ DÖNDÜ KARAKTERİ) EKŞİK.

ABBA

EUROVISION ŞARKI YARIŞMASINI 1974 YILINDA "WATERLOO" İSİMLİ PARÇASIYLA KAZANAN İSVEÇLİ MÜZİK GRUBU, DİĞER GALİPLER GİBİ HEMEN TARİHE KARIŞMAYACAK, DÜNYA POP LİSTELERİNDE 10 YIL HÜKÜMRANLIK SÜRECEKTİ. BÜTÜN ZAMANLARIN EN BÜYÜK EUROVISION KAZANANI GRUP, "S.O.S", "CHUQUITITA" "GIMME! GIMME! GIMME!" GİBİ SIRADAKİ HİTLERİYLE ÜLKEMİZDE DE KENDİSİNE BÜYÜK BİR HAYRAN GRUBU YARATACAKTI.

Grup üyeleri (saat yönünde) Björn Ulvæus, Benny Andersson, Agnetha Fältskog, Anni-Frid Lyngstad.

TELEVİZYON

TÜRKİYE'DE TV YAYINLARI İLK KEZ 1968'DE ANKARA'DA BAŞLAMIS, 1971'DE İTÜ'DEN TRT'YE DEVREDİLEN MAÇKA STÜDYOSU SAYESİNDE İSTANBUL DA TELEVİZYONA KAVUŞMUŞTU. BEYAZ CAM KISA SÜREDE 70'LERE DAMGASINI VURACAK, SANAT-EGLENCE DÜNYASINA RAKİP ÇIKACAKTI. 1973'TE GÖNÜL ÜLKÜ-GAZANFER ÖZCAN TİYATROSU TEMSİLLERİNİN TELEVİZYON YAYINLARIYLA ÇAKIŞMASINA MANİ OLMAK İÇİN GAZETE İLANLARI VERECEK, "SEVİMLİ RAKİPLERİ" TELEVİZYON YAYINLARI DOLAYISIYLA OYUN SAATLERİNİ DEĞİŞTİRDİĞİNİ DUYURACAKTI.

inanmıyorlardı...

Bir televizyonun görüntüsünün bu denli net ve güzel olabileceğine inanmıyordum.

Bir televizyonun sesinin bu denli gür ve berrak olabileceğine inanmıyordum.

Bir televizyonun bakım teşkilâtının bu denli geniş ve dakik olabileceğine inanmıyordum.

Bir televizyonun verdiği garantisinin bu denli güvenilir olduğuna inanmıyordum.

Radiola onları da ikna etti

70'lerde televizyonlu bir evin salonu, 29 Ocak 1976 çekilişi Mili Piyango bileti.

Muhammed Ali, Necmettin Erbakan'la Sultanhahmet mitinginde, 1 Ekim 1976.

MUHAMMED ALİ

CASSIUS CLAY'İN TÜRKİYE'DE BÜYÜK BİR HAYRAN KİTLESİ KAZANMASININ SEBEBİ, ABD'DE OTORİTEYE BAŞKALDIRIP VIETNAM'DA SAVAŞMAYI REDDETMEYİNDEN ÇOK, İSLAMİYET'İ KABUL ETMESİYDİ. "KELEBEK GİBİ UÇUP, ARI GİBİ SOKAN" ÜNLÜ AĞIR SIKLET BOKSÖRÜ 70'LERDE RİNGLERİ RAKİPLERİNE DAR EDERKEN, TÜRKİYE'DE DE HAKKINDA PEKÇOK GÜZELLEME YAZILIYORDU. ALİ TÜRK ÖZÜ TARAFINDAN SESLENDİRİLEN 1974 TARİHLİ "VUR MUHAMMED ALİ" TÜRKÜSÜNÜN SÖZLERİ ŞÖYLEYDİ: "BİR İSMİN MUHAMMED, BİR İSMİ N ALİ/KARŞINA ÇIKANIN NE OLUR HALİ/SANA GARDAS OLSUN HÜNKAR-I VELİ/MEVLA'NIN AŞKINA VUR MUHAMMED ALİ".

FUTBOL BALESİ

ALMANYA'DAKİ 1974 DÜNYA KUPASI FİNALERİNDE ŞANS ESERİ YAPILAN BİR İÇAT TÜM DÜNYADA NEŞE KAYNAĞI OLMUŞTU: FUTBOL BALESİ. MUCİDİ KÖLN'LÜ TELEVİZYON MUHABİRİ MANFRED SELLEGE'YDİ. GENÇ TELEVİZYONCU BİR POZİSYONU İYİ GÖRMEK İÇİN GÖRÜNTÜYÜ İLERİ GERİ SARARKEN FUTBOLCULARIN HALLERİNDEKİ GÜLÜNÇLÜĞÜ FARK ETMİŞTİ. İLERİ GERİ HAREKET EDEN FUTBOLCULARIN KOMİK SURETLERİNE MÜZİK DE EKLEYİNCE, FUTBOL BALESİNİ YARATMIŞ OLDU. KUPAYI NAKLEN YAYINLAYAN TRT SAYESİNDE FUTBOL BALESİ TÜRKİYE'DE DE ETKİSİNİ YILLARCA SÜRDÜRECEK BİR FENOMENE DÖNÜŞECEKTİ.

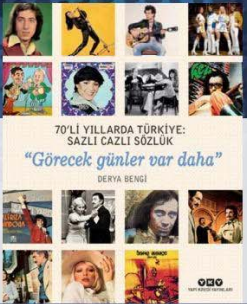
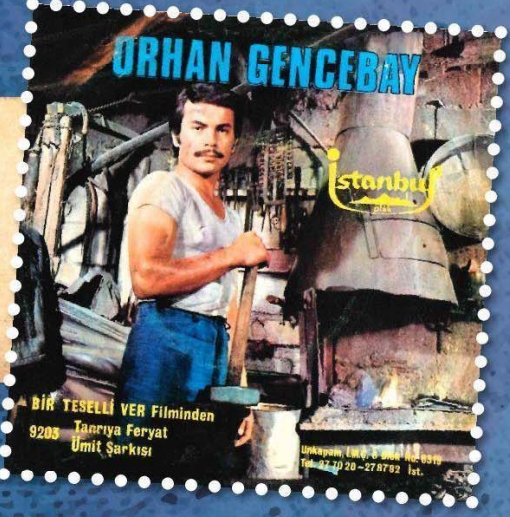
KIBRIS HAREKATI ŞARKILARI

KIBRIS'A YAPILAN ASKERİ MÜDAHALEYİ İZLEYEN GÜNLERDE, 1974'ÜN AĞUSTOS-EKİM AYLARINDA UNKAPANI ADETA TÜRKİYE'NİN KAHRAMANLIK ŞARKILARI ÜRETİM MERKEZİ GİBİ ÇALIŞTI. YASEMİN KUMRAL'DAN NEŞET ERTAŞ'A, SEMSİ YASTIMAN'DAN RIZA PEKKUTSAL'A PEKÇOK SANATÇI KIBRIS ŞARKILARI SESLENDİRDİ. ECEVİT ŞARKILARININ MODA OLDUĞU BU DÖNEMDE ŞANAR YURDATAPAN İMZALI İKİ DE BARİŞ ŞARKISI SIKIŞMIŞTI ARAYA. BUNLARDAN YEŞİM'İN SESLENDİRDİĞİ "ASLAN MEHMEDİM" "DÜŞMANA KİN BAĞLAMA" GİBİ SÜKUNET TAVSİYE EDEN SÖZLERİYLE ÖZELLİKLE DİKKAT ÇEKİYORDU.

VE ARABESK...

KAYNAKLARI 1934-36 ARASINDAKİ RADYODAKİ TÜRK MÜZİĞİ YASAĞINDA, HİNT (AVARE) VE MİSİR FİLMLERİNDE, KAHRİRE RADYOSUNDAKİ ÜMMÜ GÜLSÜM KONSERLERİNDE, SADETTİN KAYNAK VE DRAMALI HASAN ESERLERİNDE ARANAN ARABESK MÜZİK, 60'LI YILLARDA SUAT SAYIN ŞARKILARIYLA PLAKÇILARDA İŞİTİLMEME BAŞLAMIŞTI. ARABESK ESAS PATLAMASINI ORHAN GENÇEBAY'IN "BİR TESELLİ VER" ŞARKISIYLA YAPACAK, 70'LI YILLARDA GARİBANIN SESİ HALİNE GELEK MÜTHİŞ BİR POPÜLARİTE YAKALAYACAKTI.

Dönemin Türkiye'si hakkında daha fazla bilgi edinmek ve daha fazla fotoğraf görmek için Derya Bengi'nin kaleme aldığı, **Yapı Kredi Yayınları**'ndan çıkan **70'li Yıllarda Türkiye: Sazlı Cazlı Sözlük "Göreceğünler Var Daha"** isimli esere başvurabilirsiniz.